

Inhoud

Voorwoord 4

Accountancy Beloningsonderzoek 2005 7

Openbaar accountants 8

- Ervaring, positie en salaris
- Secundaire arbeidsvoorwaarden
- Tevredenheid en toekomstplannen

Interne accountants 18

Overheidsaccountants 20

Bedrijfsleven 22

Verschillen tussen groepen accountants 24

Belangrijkste resultaten 26

Colofon

Hoofdreducteur
Tom Nierop

Eindredactie
Marja Brouwer-Franken

Medewerkers aan deze beloningsspecial
Alterim Audit Support:
Piet Jan Boringa
Cheriëtte Vos
NIVRA:
Rob Heinsbroek

Beeld
Zefa Images

Vormgeving
Studio Putto bNO, De Rijp

Drukkerij
Druk: Roto Smeets Utrecht

© 2005 NIVRA/Reed Business Information bv
Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van Reed Business Information bv zijn van toepassing de voorwaarden welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.
'Het Accountancy Beloningsonderzoek 2005' bevat informatie en wenken, die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld.

NIVRA/Reed Business Information bv- en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken.

Voorwoord

Salarissen en arbeidsvoorwaarden vormen overal stof tot gesprek. Ook in de accountancy. Zowel voor accountants zelf als hun werkgevers. Kantoren willen hun mensen graag marktconform belonen. En accountants willen graag minstens marktconform beloond worden.

Wanneer ga je hoeveel verdienen? Verschillen de betalingsniveaus tussen grote, middelgrote en kleinere kantoren? In alle fasen van de carrière? Hoe zit het met de secundaire arbeidsvoorwaarden? En met de mogelijkheden tot parttime werken?

Is er verschil tussen openbaar beroep, overheidsaccountancy, interne accountancy en financieel management?

En hoe tevreden zijn accountants bij hun verschillende werkgevers?

Het Accountancy Beloningsonderzoek 2005 laat zien hoe de zaken er echt voor liggen. Het onderzoek is een initiatief van 'de Accountant' en Alterim Audit Support en is uitgevoerd in samenwerking met het NIVRA en de Vereniging van Accountancystudenten (VAS).

Wij bedanken alle deelnemers aan het onderzoek voor het invullen van de vragenlijst.

Tom Nierop
hoofdredacteur 'de Accountant'

Piet-Jan Boringa
directeur Alterim Audit Support

Accountancy Beloningsonderzoek 2005

Dit voorjaar kregen alle leden van NIVRA en VAS die beschikken over een e-mail-adres (ruim tienduizend mensen) het verzoek om een enquêteformulier in te vullen. In totaal zijn 1.665 vragenlijsten ingevuld. Ongeveer de helft daarvan (839) door RA's, van wie 112 vrouwen. De andere helft (821) van de respondenten is student aan NIVRA-Nyenrode, van wie tweehonderd vrouwen. Ruim de helft van hen is bezig met de laatste fase van de studie (NAC 3).

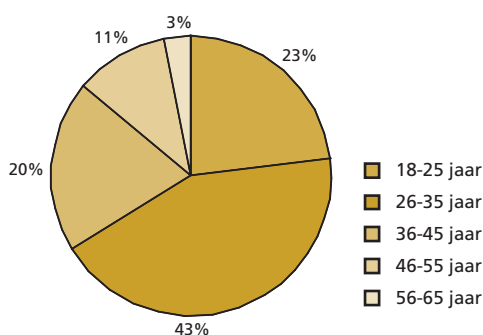
Nominale salarissen

De salarissen in dit onderzoek betreffen de nominale salarissen van fulltime werkende respondenten. Winstdelingen, bonussen en dergelijke zijn niet bij de bedragen inbegrepen. Met name in de hogere functies kan dit betekenen dat de werkelijke totaalbedragen soms flink hoger liggen. Bij het berekenen van gemiddelde bedragen is precies het midden van de individuele grootteklassen genomen (bijvoorbeeld klasse € 60.001-70.000 is bijvoorbeeld gesteld op € 65.000). Het salaris in de klasse 'meer dan € 200.000' is daarbij gesteld op € 300.000. Ook dat kan een lichte (neerwaartse) vertekening geven van de werkelijke beloning in de hogere functies.

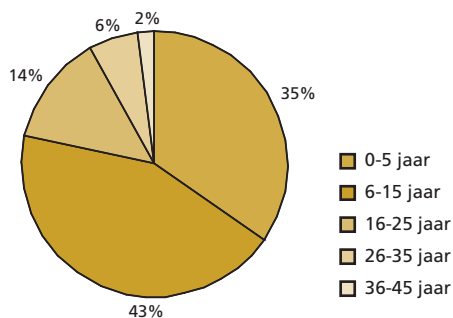
Respondenten

Van de respondenten is zeventig procent actief in het openbaar beroep. Verder werkt tien procent in de interne accountancy, tien procent in de overheidsaccountancy en tien procent in het financieel management. Van de openbaar accountants is het grootste gedeelte controleleider of supervisor (25 procent), gevolgd door managers (zeventien procent) en gevorderd assistenten (achtien procent). Veertien procent is senior manager.

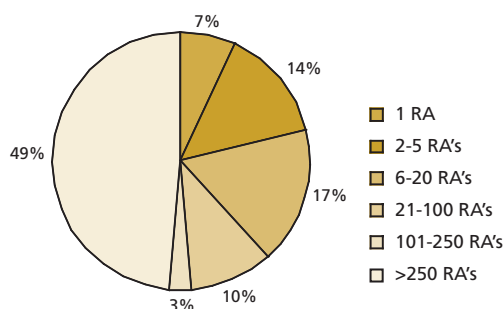
Figuur 1 Leeftijd respondenten

Figuur 2 Aantal jaar werkervaring in de accountancy

Figuur 3 Kantooromvang (aantal RA's; alleen openbaar accountants)

Openbaar accountants

Ervaring, positie en salaris

Hoe meer ervaring, hoe hoger de positie en hoe hoger het salaris. Een vanzelfsprekendheid, zo lijkt het, maar uiteraard is het verband niet perfect. Niet iedereen groeit door tot de top, het partnerschap.

Sommige accountants maken heel snel carrière. Een enkeling bereikt al binnen zes tot tien jaar de top binnen zijn kantoor. Anderen doen er (veel) langer over. Maar de meeste volhouders bereiken uiteindelijk wel een hoge positie. Van de respondenten met meer dan vijftien jaar ervaring is bijna de helft partner.

Ruim eenderde is senior manager.

Gezien het relatieve lage aantal respondenten met minstens vijftien jaar werkervaring luidt de conclusie dat veel openbaar accountants die het 'niet redden' het binnen vijftien jaar voor gezien houden.

Degenen die wel blijven, verdienen uiteindelijk vrijwel allen minstens € 60.000 en meestal (veel) meer. Meer dan de helft van de accountants met elf tot vijftien jaar ervaring zit op dat niveau.

Tabel 1 Positie binnen de onderneming

	0-2 jaar ervaring (N = 201) percentage	3-5 jaar ervaring (N = 278) percentage	6-10 jaar ervaring (N = 333) percentage	11-15 jaar ervaring (N = 140) percentage	> 15 jaar ervaring (N = 155) percentage
Beginnend					
assistent-accountant	58,0%	2,9%	-	-	-
Ervaren					
assistent-accountant	22,5%	23,7%	0,9%	-	-
Gevorderd					
assistent-accountant	19,5%	48,9%	14,0%	2,2%	0,7%
Controleleider/supervisor	-	24,5%	55,0%	17,5%	3,5%
Manager	-	-	23,1%	40,9%	13,3%
Senior manager	-	-	4,6%	32,1%	36,4%
Partner	-	-	2,4%	7,3%	46,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 2 Ervaring en bruto jaarsalaris

	0-2 jaar ervaring percentage	3-5 jaar ervaring percentage	6-10 jaar ervaring percentage	11-15 jaar ervaring percentage	> 15 jaar ervaring percentage
€ 15.000 t/m € 17.500	34,0%	2,5%	0,3%	-	0,6%
€ 17.501 t/m € 20.000	12,0%	2,5%	-	-	-
€ 20.001 t/m € 22.500	7,5%	6,9%	-	-	-
€ 22.501 t/m € 25.000	15,0%	10,5%	0,3%	0,7%	0,6%
€ 25.001 t/m € 27.500	20,0%	14,1%	2,1%	-	-
€ 27.501 t/m € 30.000	9,5%	22,0%	3,9%	-	0,6%
€ 30.001 t/m € 35.000	2,0%	28,5%	12,6%	1,4%	0,6%
€ 35.001 t/m € 40.000	-	9,0%	18,6%	1,4%	-
€ 40.001 t/m € 45.000	-	2,9%	22,2%	7,1%	1,3%
€ 45.001 t/m € 50.000	-	0,7%	13,5%	10,7%	1,3%
€ 50.001 t/m € 60.000	-	0,4%	14,7%	26,4%	9,0%
€ 60.001 t/m € 80.000	-	-	9,3%	37,1%	37,4%
€ 80.001 t/m € 100.000	-	-	1,5%	12,9%	24,5%
€ 100.001 t/m € 150.000	-	-	0,3%	1,4%	12,3%
€ 150.001 t/m € 200.000	-	-	0,6%	-	4,5%
> € 200.000	-	-	-	0,7%	7,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 3 Ervaring en salaris

Aantal jaar ervaring	N	Gemiddeld bruto jaarsalaris	Minimum	Maximum*
0-2 jaar	188	€ 21.500,00	€ 16.250,00	€ 32.500,00
3-5 jaar	264	€ 29.500,00	€ 16.250,00	€ 55.000,00
6-10 jaar	306	€ 46.000,00	€ 16.250,00	€ 175.000,00
11-15 jaar	121	€ 67.000,00	€ 32.500,00	€ 300.000,00
> 15 jaar	139	€ 104.500,00	€ 32.500,00	€ 300.000,00

* Inkomen >200.0000 is voor dit doel gesteld op 300.000.

Tabel 4 Positie en salaris

Positie	N	Gemiddeld bruto jaarsalaris	Minimum	Maximum*
Beginnend assistent	116	€ 19.500,00	€ 16.250,00	€ 28.750,00
Ervaren assistent	105	€ 24.500,00	€ 16.250,00	€ 32.500,00
Gevorderd assistent	216	€ 29.500,00	€ 18.750,00	€ 47.500,00
Controleleider/supervisor	254	€ 41.000,00	€ 23.750,00	€ 70.000,00
Manager	131	€ 59.500,00	€ 37.500,00	€ 90.000,00
Senior manager	101	€ 78.000,00	€ 47.500,00	€ 125.000,00
Partner	78	€ 125.000,00	€ 16.250,00	€ 300.000,00

* Inkomen >200.0000 is voor dit doel gesteld op 300.000.

Tabel 5 Gemiddeld bruto jaarsalaris, per regio

Regio →	Randstad		Zuid		Noord	
	N	Gemiddelde	N	Gemiddelde	N	Gemiddelde
Beginnend assistent	72	€ 18.500,00	25	€ 22.000,00	19	€ 19.000,00
Ervaren assistent	58	€ 24.000,00	32	€ 25.500,00	15	€ 25.000,00
Gevorderd assistent	109	€ 29.500,00	70	€ 30.000,00	37	€ 29.000,00
Controleleider/supervisor	134	€ 41.000,00	62	€ 41.000,00	58	€ 42.000,00
Manager	67	€ 60.500,00	45	€ 56.000,00	19	€ 62.500,00
Senior manager	53	€ 77.000,00	29	€ 76.500,00	19	€ 82.500,00
Partner	35	€ 118.000,00	28	€ 139.000,00	15	€ 115.000,00

Regionale verschillen

De beloning van starters vertoont geen regionale verschillen, wanneer althans wordt gecontroleerd voor hun opleiding en opleidingsfase. In het zuiden komen meer studenten vanuit de HEAO naar de NIVRA-Nyenrode-opleiding. In de randstad en het noorden komt het merendeel direct van het VWO. Zij bevinden zich, met hetzelfde aantal ervaringsjaren en dezelfde positie, meestal in een eerdere fase van de RA-studie dan vergelijkbare ex-HEAO-ers en hebben daardoor een lager salaris.

In de hogere professionele regionen lijken wel regionale verschillen op te treden. Opvallend is dat senior managers het meest betaald lijken te krijgen in het noorden, terwijl partners het hoogst scoren in het zuiden. Factoren als kantooromgeving, leeftijd en aantal jaar ervaring blijken deze verschillen niet te verklaren. Gezien het relatief beperkte aantal respondenten op die niveaus (met name in de regio noord) dienen deze verschillen echter met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Kleine en grote kantoren

Verschildt het salarisoniveau bij kleine kantoren van dat bij grotere? Om die vraag te beantwoorden zijn de respondenten onderscheiden in drie groepen: werkzaam bij een klein kantoor (1-5 RA's), bij een middelgroot kantoor (6-100 RA's) of bij een groot kantoor (meer dan honderd RA's).

Het algemene beeld bij velen 'in de markt' wil dat bij grote kantoren beter wordt verdiend dan bij kleine. De werkelijkheid ligt genuanceerder. In het begin van de carrière liggen de salarissen bij kleine kantoren juist iets boven die bij grotere. Pas met het toenemen van de ervaring en het stijgen op de hiërarchische ladder wordt dat omgekeerd.

Op het niveau van manager zijn de salarissen nog ongeveer gelijk, maar op het niveau van senior manager en partner betalen grote kantoren meer dan kleinere (tabel 7).

Als niet wordt gekeken naar functie maar alleen naar ervaringsjaren (tabel 6), dan worden de verschillen na verloop van tijd nog groter dan wanneer alleen naar functie wordt gekeken. Een deel van de verklaring daarvoor is dat bij kleinere kantoren meer ervaren medewerkers (bijvoorbeeld 11-15 jaar) toch nog 'relatief laag' als gevorderd assistent werkzaam zijn.

Bij grote kantoren komt dat niet voor.

Gevorderd assistenten verdienen doorgaans uiteraard minder dan controleleiders en managers.

Verder is bij kleine kantoren onder degenen met meer dan vijftien jaar werkervaring weliswaar een groter deel (73 procent) opgeklommen tot partner (bij grote kantoren 26 procent), maar daar staat tegenover dat ze veel minder verdienen dan partners bij grote kantoren. Bij die grote kantoren verdient de helft van de partners meer dan € 200.000. Van hun collega's bij kleine kantoren kan slechts vijf procent dat zeggen (tabel 8).

Tabel 6 Kantooromvang, ervaring en salaris

Aantal jaar ervaring	N	Klein kantoor (1-5 RA's)	Middelgroot kantoor (6-100 RA's)	Groot kantoor (> 100 RA's)
		Gemiddelde jaarsalaris	N Gemiddelde jaarsalaris	N Gemiddelde jaarsalaris
0-2 jaar	31	€ 22.500,00	54 € 21.000,00	103 € 22.000,00
3-5 jaar	46	€ 29.000,00	81 € 28.500,00	137 € 30.000,00
6-10 jaar	45	€ 48.000,00	79 € 42.500,00	182 € 47.500,00
11-15 jaar	31	€ 59.000,00	23 € 67.000,00	67 € 71.000,00
> 15 jaar	55	€ 86.500,00	40 € 114.500,00	44 € 117.500,00

Tabel 7 Kantooromvang, functie en salaris

Positie binnen de organisatie	N	Klein kantoor	Middelgroot kantoor	Groot kantoor
		Gemiddelde jaarsalaris	N Gemiddelde jaarsalaris	N Gemiddelde jaarsalaris
Beginnende assistent	22	€ 21.000,00	39 € 19.500,00	55 € 19.500,00
Ervaren assistent	21	€ 25.000,00	39 € 23.500,00	45 € 24.500,00
Gevorderd assistent	46	€ 31.500,00	59 € 30.500,00	111 € 28.500,00
Controleleider/supervisor	33	€ 44.000,00	70 € 43.000,00	151 € 39.500,00
Manager	14	€ 59.500,00	23 € 58.500,00	94 € 59.500,00
Senior manager	16	€ 65.500,00	27 € 79.500,00	58 € 80.500,00
Partner	50	€ 88.000,00	15 € 168.500,00	13 € 217.500,00

Tabel 8 Kantooromvang en partnersalaris

Bruto jaarsalaris	Klein kantoor (in %)	Middelgroot kantoor (in %)	Groot kantoor (in %)
€ 40.001 t/m 45.000	5,3%	-	-
€ 50.001 t/m 60.000	10,5%	-	-
€ 60.001 t/m 80.000	39,5%	13,3%	-
€ 80.001 t/m 100.000	21,1%	26,7%	-
€ 100.001 t/m 150.000	15,8%	6,7%	30,0%
€ 150.001 t/m 200.000	2,6%	26,7%	20,0%
> € 200.000	5,3%	26,7%	50,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 9 RA/student, ervaring en salaris

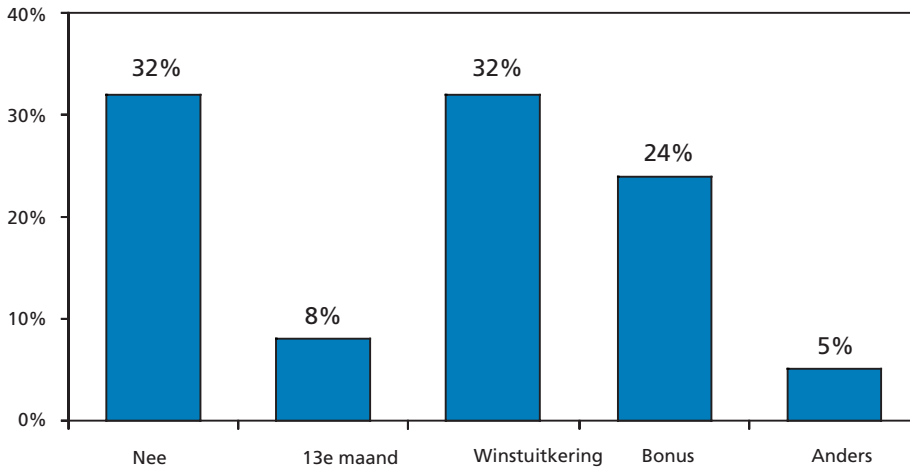
	Aantal jaar ervaring	N	Gemiddeld salaris	Minimum	Maximum*
RA	6-10 jaar	106	€ 60.000,00	€ 16.250,00	€ 175.000,00
	11-15 jaar	101	€ 71.000,00	€ 37.500,00	€ 300.000,00
Student	6-10 jaar	200	€ 39.000,00	€ 23.750,00	€ 70.000,00
	11-15 jaar	20	€ 48.000,00	€ 32.500,00	€ 70.000,00

* Inkomen >200.0000 is voor dit doel gesteld op 300.000.

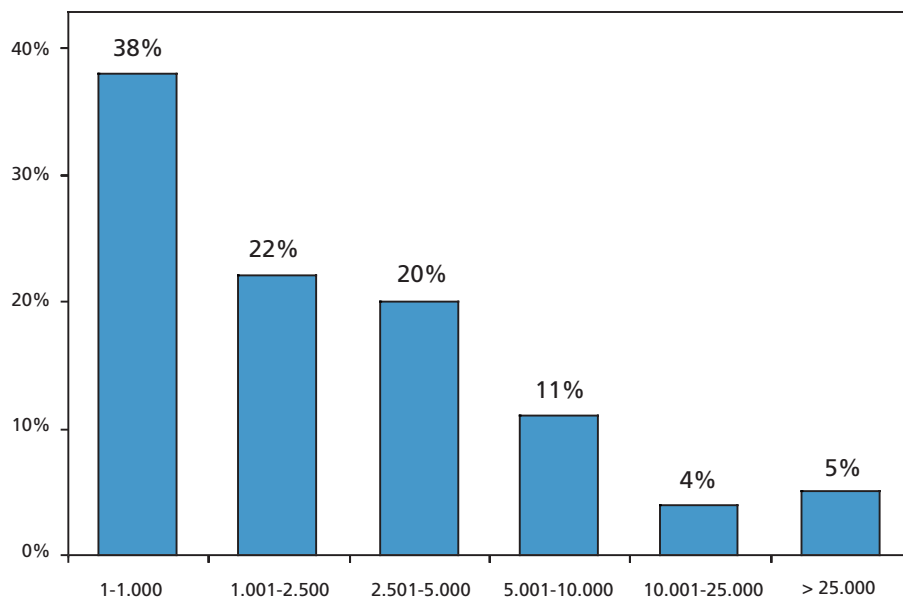
Tabel 10 RA/student, positie en salaris

	Positie	N	Gemiddelde salaris	Minimum	Maximum
RA	Gevorderd assistent	3	€ 42.500,00	€ 37.500,00	€ 47.500,00
	Controleleider/supervisor	32	€ 51.500,00	€ 32.500,00	€ 70.000,00
Student	Gevorderd assistent	213	€ 29.500,00	€ 18.750,00	€ 47.500,00
	Controleleider/supervisor	222	€ 39.500,00	€ 23.750,00	€ 70.000,00

Figuur 4 Variabele beloning

Figuur 5 Bedrag variabele beloning per jaar (in euro's)

RA-titel is geld waard

Voor wie nog mocht twijfelen: een RA-titel is geld waard.

Zowel in de groep respondenten met zes tot vijftien jaar werkervaring als in de groep met de positie gevorderd assistent of controleleider/supervisor, zijn de salarissen van studenten en RA's met elkaar vergeleken. Voor de duidelijkheid: dit zijn de enige categorieën waarin zowel studenten als RA's vertegenwoordigd zijn; in 'lagere' categorieën zitten uitsluitend studenten, in 'hogere' uitsluitend RA's.

Het beeld dat uit de vergelijking oprijst is ondubbelzinnig: studenten verdienen aanzienlijk minder dan vergelijkbare collega's die hun RA-titel al hebben behaald (tabellen 9 en 10).

Winstdeling en bonus

Een groot deel van de respondenten ontvangt naast het vaste salaris een variabele beloning (69 procent), meestal bestaande uit winstdeling (69 procent), meestal bestaande uit winstdeling of een bonus. In meer dan de helft van de gevallen gaat het daarbij om bedragen tot € 2.500 (figuur 5), maar kleinere groepen ontvangen (veel) meer; één op de twintig respondenten ontvangt een bonus van meer dan € 25.000.

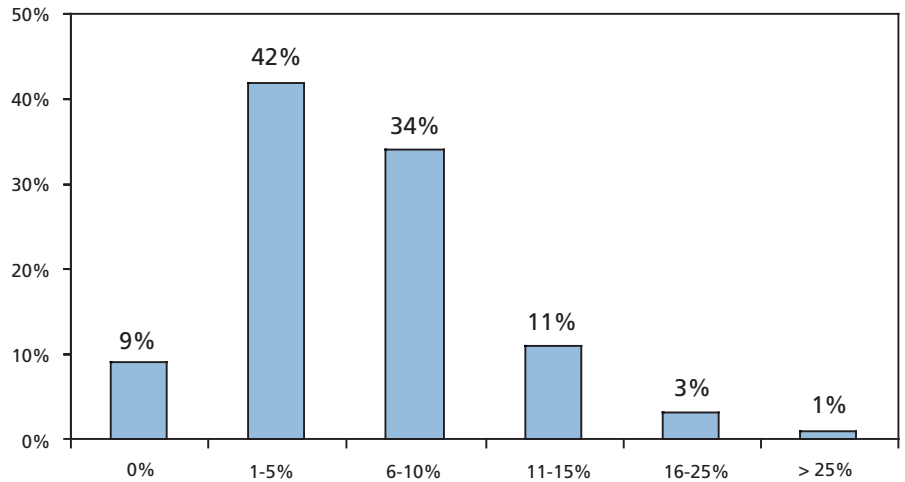
Salarisontwikkeling en verwachting

De huidige macro-economische stagnatie lijkt de salarisontwikkeling in de accountancy nauwelijks te belemmeren. Vrijwel alle respondenten (bijna negentig procent) zagen hun salaris het afgelopen jaar stijgen. Voor bijna de helft ging het daarbij om een relatief bescheiden verhoging tot vijf procent, maar een op de drie respondenten schreef het afgelopen jaar vijf tot tien procent meer salaris bij dan voorheen.

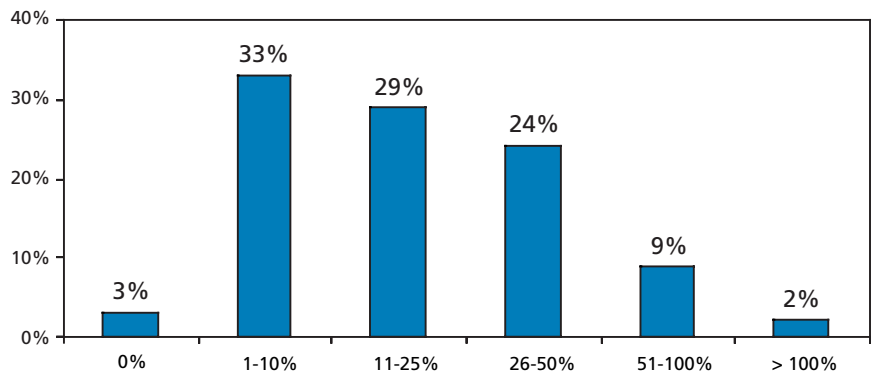
Circa vijftien procent kon zich zelfs verheugen in een stijging van elf procent of meer.

Ook de vooruitzichten voor komend jaar zijn positief. Slechts drie procent van de respondenten verwacht komend jaar helemaal geen salarisverhoging. De overige accountants doen dat wel en vaak gaat het daarbij om vrij aanzienlijke stijgingen. Eenderde van de respondenten zegt uitzicht te hebben op een verhoging tot tien procent. Alle overigen zitten daar nog (soms ver) boven. Zo denkt een kwart van de respondenten volgend jaar 26 tot vijftig procent meer te gaan verdienen. In hoeverre die verwachtingen reëel zijn moet uiteraard blijken, maar van een recessiestemming is in de accountancysector duidelijk geen sprake.

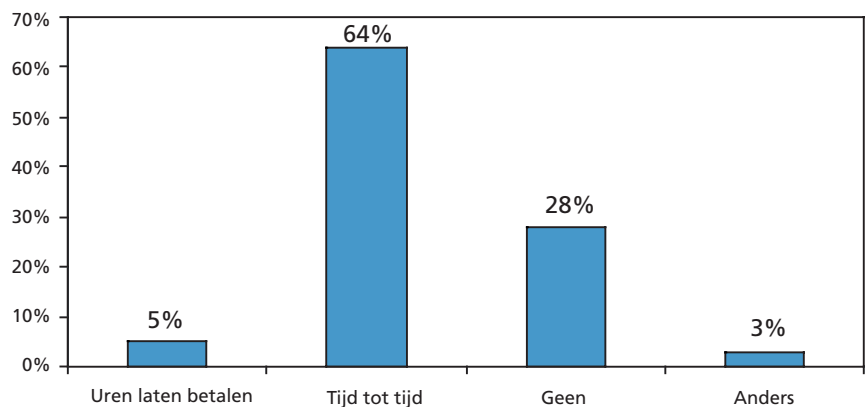
Figuur 6 Salarisverhoging (% afgelopen jaar)

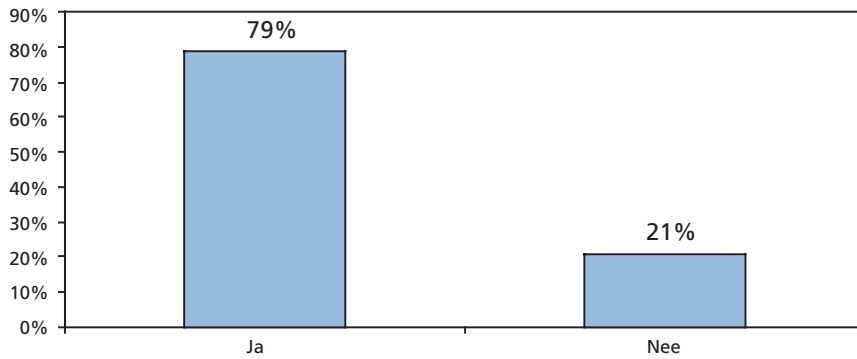
Figuur 7 Verwachting salarisverhoging komende vijf jaar

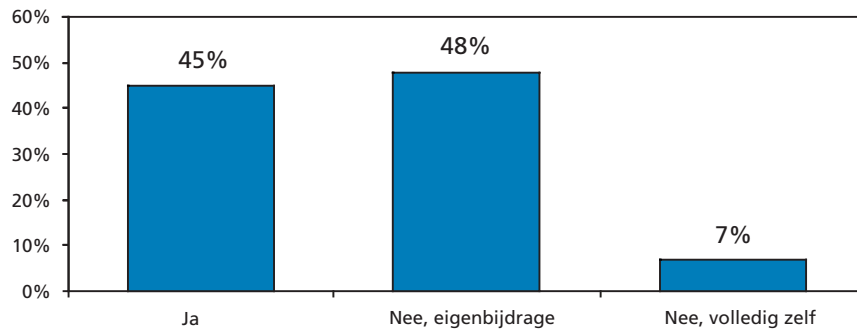
Figuur 8 Overwerkvergoeding

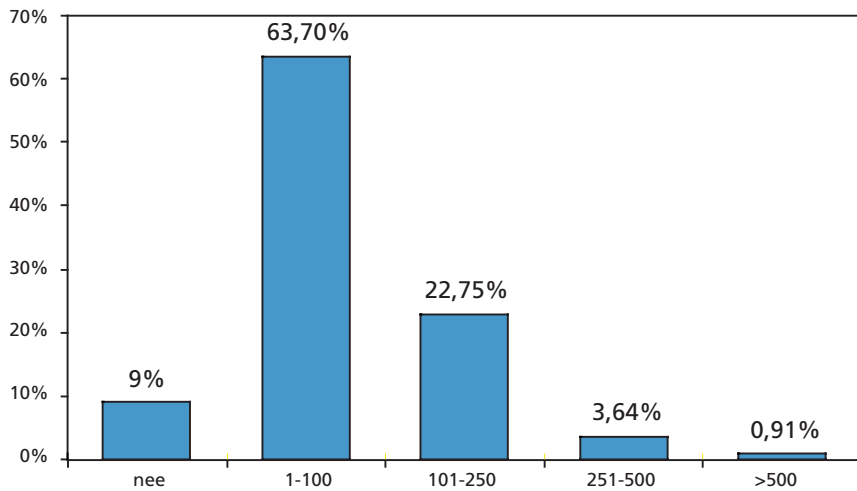
Figuur 9 Lease-auto

Figuur 10 Pensioenregeling betaald

Figuur 11 Onkostenvergoeding en bedrag (€ per maand)

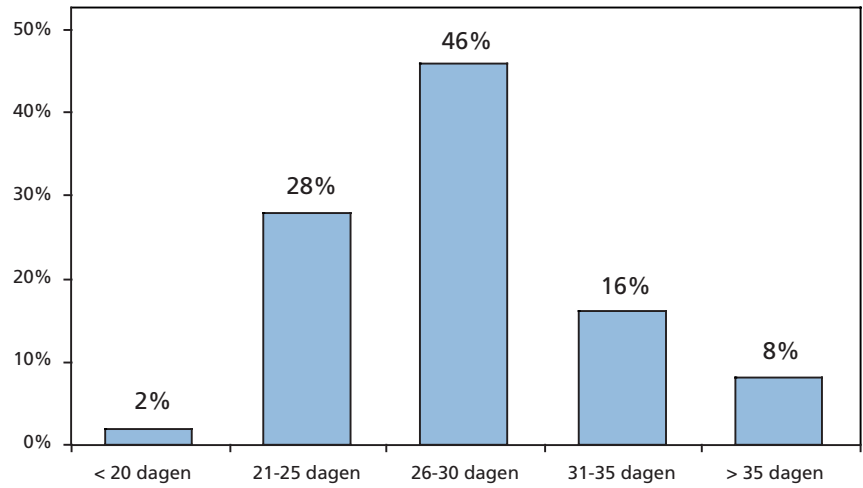
Secundaire arbeidsvoorwaarden

Anders dan bij de salarisvergelijkingen zijn bij het onderzoek naar de secundaire arbeidsvoorwaarden zowel de fulltimers als parttimers onder de respondenten betrokken. De totale groep openbaar accountants bestaat nu uit 1.107 respondenten. Hiervan werkt 92 procent fulltime en acht procent parttime.

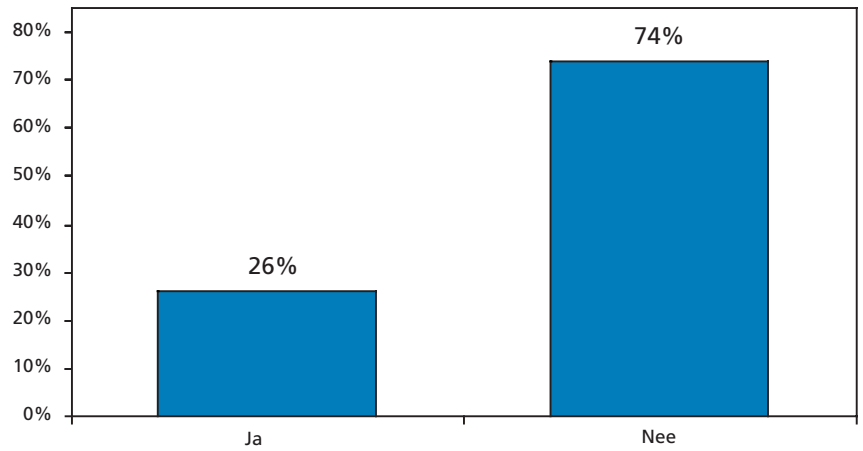
Figuren 8 tot en met 13 geven overzicht van de secundaire arbeidsvoorwaarden.

Opvallend is dat de meeste respondenten (64 procent) hun overuren krijgen uitbetaald in de vorm van vrije dagen, maar dat een relatief grote groep helemaal geen overwerkvergoeding krijgt.

Figuur 12 Vrije dagen per jaar (vakantiedagen en ATV)

Figuur 13 Studieverlofdagen

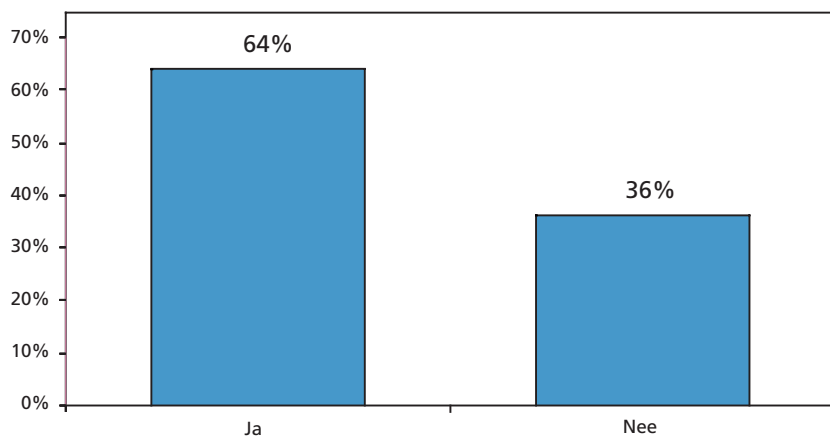
Tabel 11 Tevredenheid mannen en vrouwen, studenten en RA's

	Man	Vrouw	RA's	Studenten	Totale groep
Zeer ontevreden	1,9%	1,4%	1,0%	2,2%	1,8%
Ontevreden	4,5%	5,4%	2,6%	5,9%	4,7%
Redelijk ontevreden	14,4%	13,1%	9,7%	16,5%	14,1%
Redelijk tevreden	40,7%	44,1%	35,7%	44,5%	41,4%
Tevreden	32,0%	32,4%	39,8%	27,8%	32,1%
Zeer tevreden	6,6%	3,6%	11,2%	3,1%	6,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

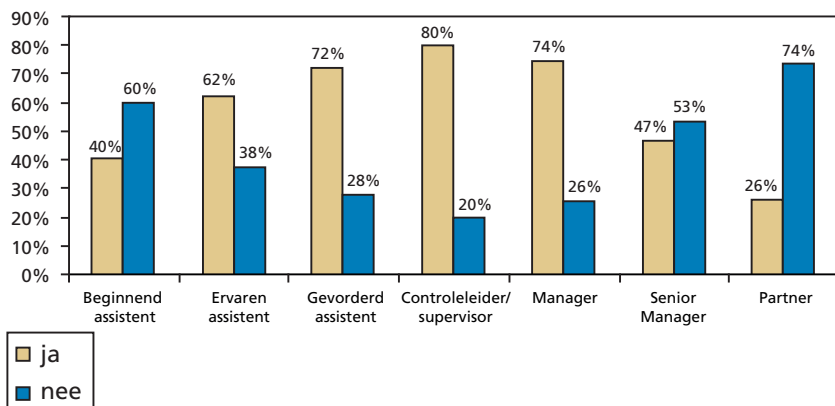
Tabel 12 Tevredenheid per grootte van kantoor

	Klein kantoor	Middelgroot kantoor	Groot kantoor	Totale groep
Zeer ontevreden	1,7%	2,0%	1,8%	1,8%
Ontevreden	5,5%	6,0%	3,7%	4,7%
Redelijk ontevreden	12,3%	17,6%	13,0%	14,1%
Redelijk tevreden	35,2%	40,2%	44,6%	41,4%
Tevreden	36,0%	29,6%	31,8%	32,1%
Zeer tevreden	9,3%	4,7%	5,3%	6,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Figuur 14 Overweegt binnen vijf jaar buiten accountancy te gaan werken

Figuur 15 Overweegt binnen vijf jaar buiten accountancy te gaan werken (per positie)

Tevredenheid en toekomstplannen

Een overgrote meerderheid van bijna tachtig procent van de accountants blijkt redelijk tot zeer tevreden met zijn arbeidsvoorwaardelijke pakket. Tussen mannen en vrouwen bestaan op dit punt geen duidelijke verschillen. Studenten zijn gemiddeld iets minder positief dan mensen met een RA-titel, maar zelfs van hen is nog altijd ruim driekwart redelijk tot zeer tevreden (van de RA's 86,7 procent).

De hoogste tevredenheid is te vinden onder de respondenten bij kleine kantoren (tabel 12). Dat is niet zo vreemd. Het grootste deel van deze groep heeft minder dan tien jaar ervaring (64 procent) en staat dus nog aan het begin van de loopbaan. Kleine kantoren betalen juist in die loopbaanfase relatief veel (zie tabel 6 en 7).

Binnen vijf jaar uit accountancy

Ondanks de hoge tevredenheid kennen veel accountantskantoren een groot personeelsverloop. Veel accountants zoeken na verloop van tijd een ander kantoor of zeggen het beroep geheel vaarwel.

De antwoorden op de vraag of men denkt binnen vijf jaar nog in de accountancy werkzaam te zijn (figuur 14) sluiten aan bij dat beeld. Van de openbaar accountants geeft 64 procent aan dat ze de ambitie hebben om binnen vijf jaar buiten de accountancy te gaan werken.

Gevorderd assistenten, controleleiders en managers hebben het vaakst 'vertrekplannen' (figuur 15). Dit is de groep met drie tot acht jaar werkervaring, vaak rond het afstuderen; precies de groep waarnaar bij de kantoren de meeste vraag bestaat.

Tussen mannen en vrouwen is er nauwelijks verschil op dit punt. Wel tussen studenten en RA's. Van de eersten overweegt een veel groter deel buiten de accountancy te gaan werken dan van de RA's (tabel 13).

Dit is goed verklaarbaar. Onder studenten zitten ook mensen met nog niet vastomlijnde, of heel andere, toekomstplannen dan werken in de accountancy. Van de RA's heeft een veel groter deel de keuze 'wel of niet binnen de accountancy blijven' al eerder gemaakt.

Kleine en grote kantoren

Accountants bij grote kantoren overwegen vaker om buiten de sector te gaan werken dan hun collega's bij andere kantoren. Ruim tweederde van hen denkt erover binnen vijf jaar het vak te verlaten (figuur 16). Maar er is verschil per functieniveau. In de lagere functies (beginnend en ervaren assistenten) wordt juist bij kleinere kantoren vaker overwogen om het vak te verlaten, evenals op partnerniveau. Bij alle tussenliggende niveaus is het omgekeerd.

Overwerk

Accountancy is geen negen-tot-vijf baan, zo wil het beeld. De antwoorden op de vraag hoeveel uren er per week wordt overgewerkt bevestigen dat. Toch blijkt de omvang van het overwerk voor velen redelijk bescheiden.

Bij meer dan de helft van de respondenten beperkt het zich tot maximaal vijf uur per week (tabel 14). Let wel: het gaat hier om een gemiddelde, zodat seizoensverschillen buiten beeld blijven.

Bijna eenderde van de respondenten zegt per week zes tot tien uur over te werken.

Vijftien procent van de respondenten maakt meer overuren, van wie 5,5 procent meer dan zestien uur.

Mannen werken duidelijk meer over dan vrouwen, en RA's meer dan studenten.

Meer overwerk bij groot kantoor

Ook de kantooromvang blijkt van invloed op de hoeveelheid overuren. Van de respondenten bij grote kantoren werkt 38 procent zes tot tien uur over. Bij de middelgrote en kleine kantoren is dit met respectievelijk 25 procent en 23 procent aanmerkelijk minder (tabel 15).

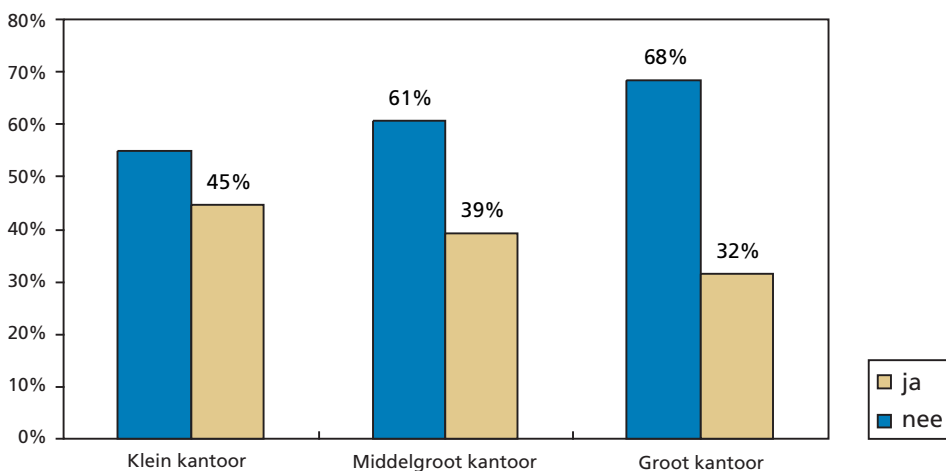
Opvallend is dat 'extreem overwerken', de categorie meer dan twintig uur, juist minder voorkomt naarmate een kantoor groter is.

Waarschijnlijk speelt de aanwezigheid van nogal wat 'eigen bazen' onder de kleine kantoren hier een rol.

Tabel 13 Binnen vijf jaar buiten de accountancy werkzaam

	Man	Vrouw	RA's	Studenten	Totaal
Ja	63,2%	65,3%	55,6%	68,0%	63,6%
Nee	36,8%	34,7%	44,4%	32,0%	36,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Figuur 16 Overweegt binnen vijf jaar buiten accountancy te gaan werken (kantooromvang)

Tabel 14 Aantal overuren

Aantal overuren per week	Man	Vrouw	RA's	Studenten	Totale groep
0-5 uur	50,0%	68,5%	36,5%	62,7%	53,7%
6-10 uur	33,9%	21,0%	37,3%	28,2%	31,3%
11-15 uur	10,4%	5,9%	17,2%	5,5%	9,5%
16-20 uur	2,8%	-	4,8%	0,8%	2,2%
> 20 uur	3,0%	4,6%	4,3%	2,8%	3,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 15 Kantooromvang en overuren

Aantal overuren per week	Klein kantoor	Middelgroot kantoor	Groot kantoor	Totaal
0-5 uur	62,3%	62,7%	45,6%	53,7%
6-10 uur	22,8%	25,4%	37,8%	31,3%
11-15 uur	7,9%	6,8%	11,5%	9,5%
16-20 uur	2,2%	1,7%	2,5%	2,2%
> 20 uur	4,8%	3,4%	2,7%	3,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 16 Fulltime of parttime

	Man	Vrouw	RA's	Studenten	Totale groep
Fulltime	95,4%	79,9%	88,7%	94,1%	92,3%
Parttime	4,6%	20,1%	11,3%	5,9%	7,7%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 17 Fulltime of parttime werkzaam

	Klein kantoor	Middelgroot kantoor	Groot kantoor	Totaal
Fulltime	88,6%	92,2%	93,8%	92,3%
Parttime	11,4%	7,8%	6,2%	7,7%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 18 Zou u parttime willen werken?

Positie	Nee	Ja	Totaal
Man	71,2%	28,8%	100,0%
Vrouw	60,0%	40,0%	100,0%
RA's	63,2%	36,8%	100,0%
Studenten	72,1%	27,9%	100,0%
Totale groep	69,2%	30,8%	100,0%

Tabel 19 Zou u parttime willen werken? (positie)

Positie	Nee	Ja	Totaal
Beginnende assistent	83,6%	16,4%	100,0%
Ervaren assistent	77,4%	22,6%	100,0%
Gevorderd assistent	75,5%	24,5%	100,0%
Controleleider/supervisor	60,1%	39,9%	100,0%
Manager	55,7%	44,3%	100,0%
Senior manager	70,0%	30,0%	100,0%
Partner	70,5%	29,5%	100,0%
Totaal	69,2%	30,8%	100,0%

Parttimen: wensen en praktijk

Studenten hebben een dag per week vrij voor hun studie, maar verder is parttime werken in de accountancy niet zeer gebruikelijk.

Vooraf mannen werken zelden in deeltijd: slechts vijf procent. Bij de vrouwen is dat meer: twintig procent.

Ook hier is er weer een duidelijk verschil tussen kleine en grote kantoren. Respondenten bij kleine kantoren werken twee keer zo vaak parttime als die bij grote kantoren (tabel 17).

Ook bij kleine kantoren blijft het aantal met ruim elf procent echter relatief bescheiden.

Middelgrote kantoren zitten er wederom tussenin.

Wens en werkelijkheid komen niet altijd overeen. Dat geldt ook voor werken in deeltijd.

Van de respondenten die nu fulltime werken geeft 31 procent aan wel parttime te willen werken, ofwel bijna een op de drie. Een groot verschil met de acht procent die daadwerkelijk parttime werkt.

Vooraf op het niveau van controleleider/supervisor en manager zegt een grote groep wel parttime te willen gaan werken (tabel 19).

De gemiddelde leeftijd van deze groep ligt tussen de 28 en 33 jaar, de fase waarin veel mensen kinderen krijgen en meer tijd zouden willen besteden aan het privé-leven.

De precieze reden van het verschil tussen parttime-wensen en werkelijkheid is niet duidelijk. Een deel van de oorzaak kan liggen in de mogelijkheden die er bij de specifieke werkgever (niet) zijn. Een andere factor is wellicht de spanning tussen 'wel willen' en de financiële haalbaarheid en/of wenselijkheid van de onvermijdelijke inkomensdaling die met zo'n stap gepaard gaat.

Interne accountants

Van het totaal aantal respondenten in dit onderzoek zijn er 157 werkzaam bij de interne accountantsdienst van een bedrijf. De gemiddelde leeftijd van deze interne accountants is 39,6 jaar, 87 procent van hen is RA, dertien procent student, 88 procent is man en twaalf procent vrouw.

De groep bestaat voor 89 procent uit fulltimers en voor elf procent uit parttimers. Dit laatste is iets hoger dan bij de openbaar accountants (7,7 procent).

Het gemiddelde bruto jaarsalaris van de intern accountants is € 84.500 (alleen fulltimers).

Bij de studenten onder hen is dat € 43.000, bij de RA's € 91.000.

De gemiddelde leeftijd van de studenten is 27,2 jaar en ze werken per week gemiddeld ruim drieëneuhalf uur over. De RA's zijn gemiddeld 41,6 jaar oud. Zij werken gemiddeld bijna 7,5 uur over.

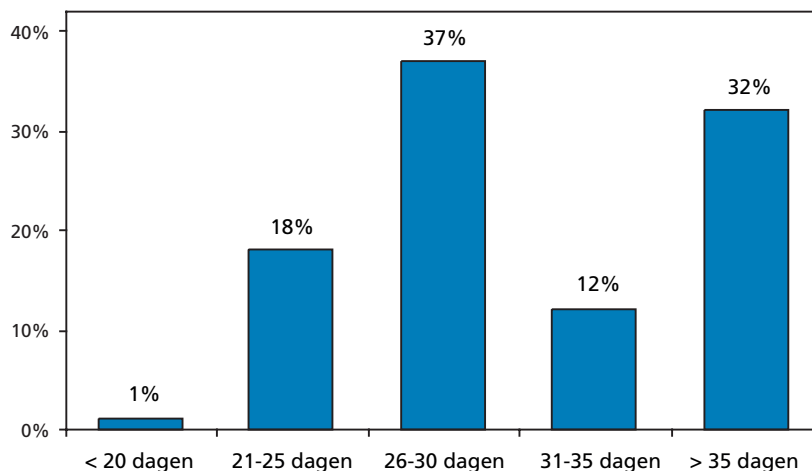
Secundaire arbeidsvoorwaarden interne accountants

De secundaire arbeidsvoorwaarden van intern accountants zijn weergegeven in de figuren 17 tot en met 20.

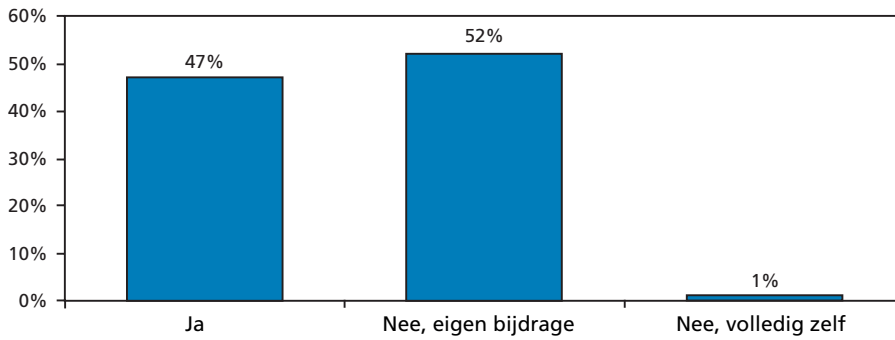
Tabel 20 Salaris interne accountants

Bruto jaarsalaris in euro's	Percentage
30.001 t/m 35.000	2,1
35.001 t/m 40.000	3,5
40.001 t/m 45.000	6,4
45.001 t/m 50.000	2,1
50.001 t/m 60.000	11,3
60.001 t/m 80.000	32,6
80.001 t/m 100.000	19,1
100.001 t/m 150.000	17,7
150.001 t/m 200.000	3,5
> 200.000	1,4
Totaal	100,0

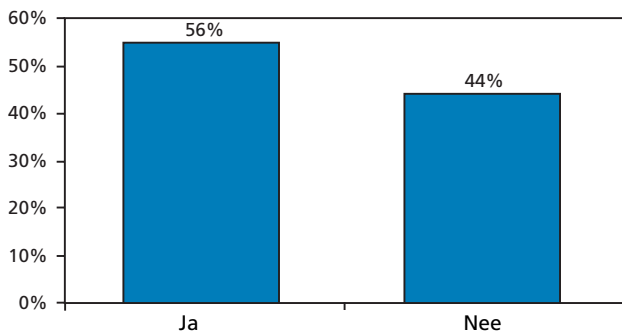
Figuur 17 Vrije dagen per jaar (vakantiedagen en ATV)

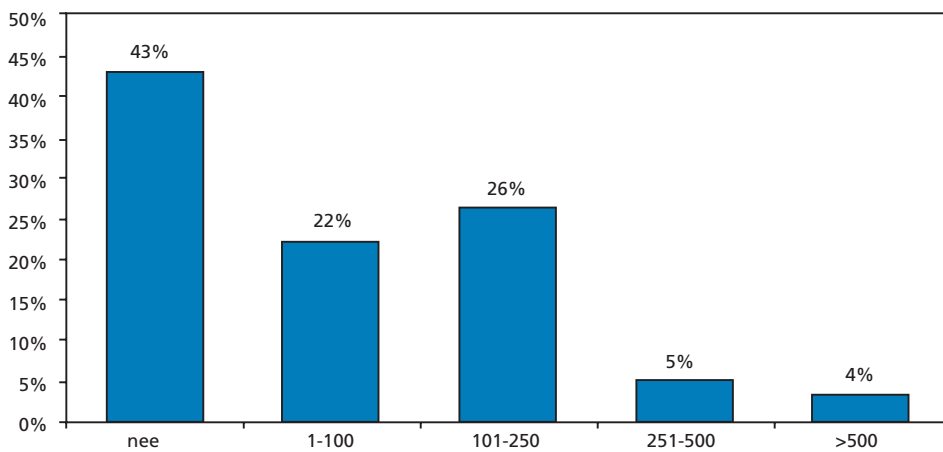
Figuur 18 Pensioenregeling betaald

Figuur 19 Lease auto

Figuur 20 Onkostenvergoeding en bedrag (€ per maand)

Overheidsaccountants

Van de respondenten in dit onderzoek werken er 148 als accountant bij de overheid.

Hun gemiddelde leeftijd is 36,2 jaar, 51 procent is RA, 49 procent student. Tachtig procent is man en twintig procent vrouw.

De groep bestaat voor 91 procent uit fulltimers en negen procent uit parttimers (iets meer dan bij openbaar accountants).

Het gemiddelde salaris is € 53.000 (alleen fulltimers). De studenten zijn gemiddeld 26,7 jaar oud, verdienen gemiddeld € 34.000 en maken per werkweek ruim 4,5 overuren.

De RA's zijn gemiddeld 45,1 jaar oud, verdienen € 71.500 en werken gemiddeld bijna vijf uur over.

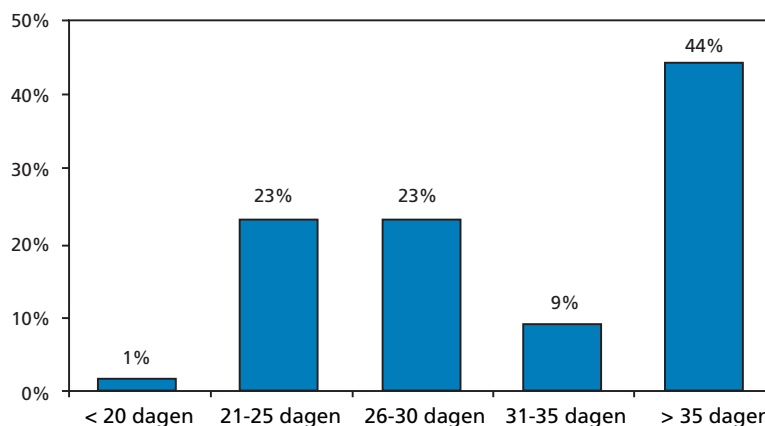
Secundaire arbeidsvoorwaarden Overheidsaccountants

De secundaire arbeidsvoorwaarden van overheidsaccountants zijn weergegeven in de figuren 21 tot en met 24.

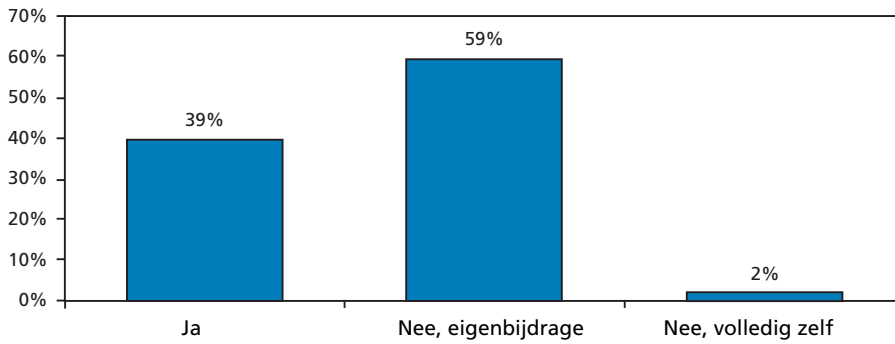
Tabel 21 Salaris overheidsaccountants

Bruto jaarsalaris in euro's	Percentage
15.000 t/m 17.500	1,5
20.001 t/m 22.500	3,8
22.501 t/m 25.000	2,3
25.001 t/m 27.500	6,1
27.501 t/m 30.000	9,2
30.001 t/m 35.000	3,8
35.001 t/m 40.000	9,2
40.001 t/m 45.000	7,6
45.001 t/m 50.000	6,9
50.001 t/m 60.000	5,3
60.001 t/m 80.000	32,8
80.001 t/m 100.000	11,5
Totaal	100,0

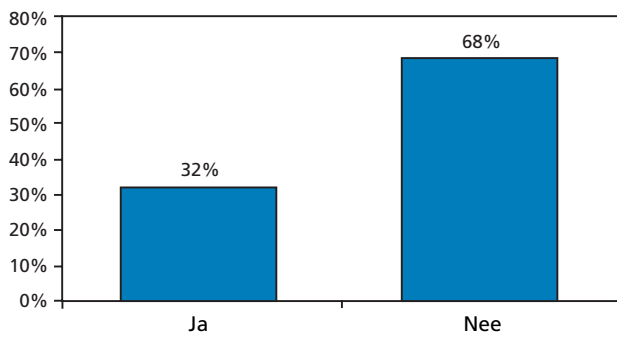
Figuur 21 Vrije dagen per jaar (vakantiedagen en ATV)

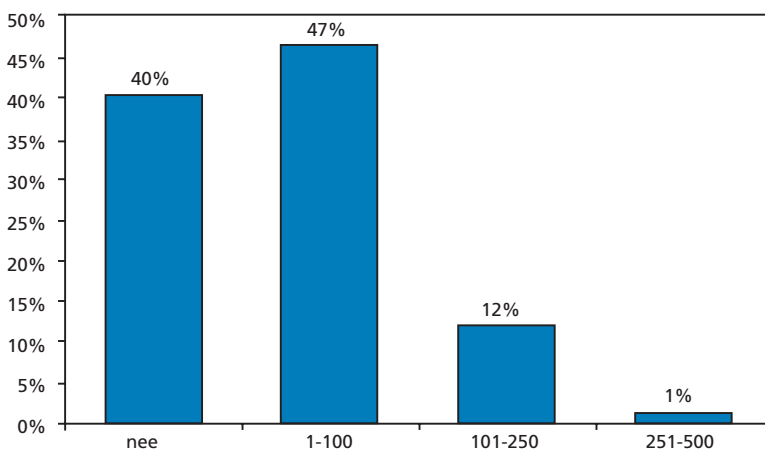
Figuur 22 Pensioenregeling betaald

Figuur 23 Lease-auto

Figuur 24 Onkostenvergoeding en bedrag (€ per maand)

Bedrijfsleven

De groep respondenten in het bedrijfsleven (financieel management) omvat 148 personen. Het gaat hierbij om functies als controller, financieel directeur of zelfstandig ondernemer. Hun gemiddelde leeftijd (fulltimers) is 42,3 jaar. Vrijwel iedereen in deze groep (97 procent) is RA, drie procent is student. Verder is 86 procent man en veertien procent vrouw. Van deze groep respondenten werkt 85 procent fulltime en vijftien procent parttime.

Het gemiddelde bruto jaarsalaris bedraagt € 100.500 (fulltimers) en gemiddeld maken ze per week negen overuren. Studenten zijn gemiddeld 30,6 jaar oud, verdienen € 51.500 en werken ruim zes uur per week over. RA's zijn gemiddeld 42,5 jaar oud, verdienen € 102.000 en werken gemiddeld negen uur over.

Secundaire arbeidsvoorwaarden accountants in bedrijfsleven

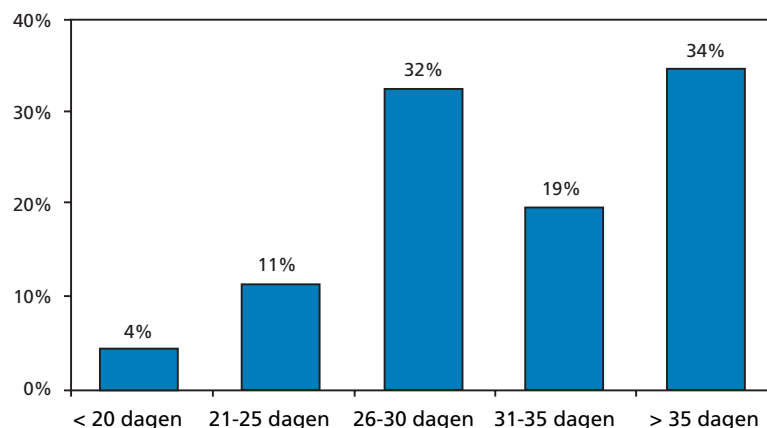
De secundaire arbeidsvoorwaarden van overheidsaccountants zijn weergegeven in de figuren 25 tot en met 28.

Tabel 22 Verdeling bruto jaarsalaris bedrijfsleven

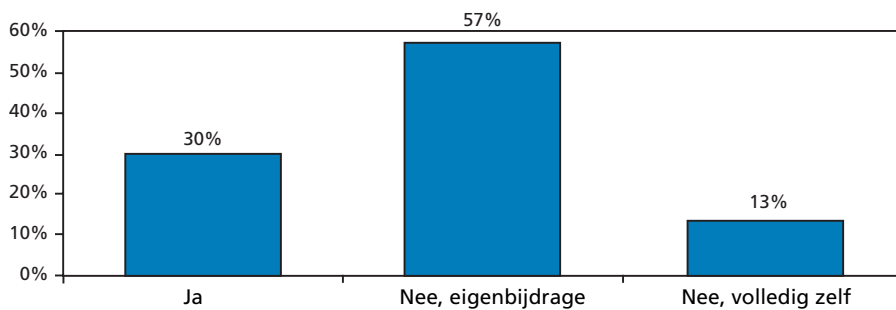
Bruto jaarsalaris in euro's	Percentage
27.501 t/m 30.000	0,8
35.001 t/m 40.000	1,6
45.001 t/m 50.000	1,6
50.001 t/m 60.000	12,8
60.001 t/m 80.000	29,6
80.001 t/m 100.000	21,6
100.001 t/m 150.000	20,8
150.001 t/m 200.000	6,4
> 200.000	4,8
Totaal	100,0

Accountants in het bedrijfsleven verdienen tussen de zestig en 150 duizend euro.

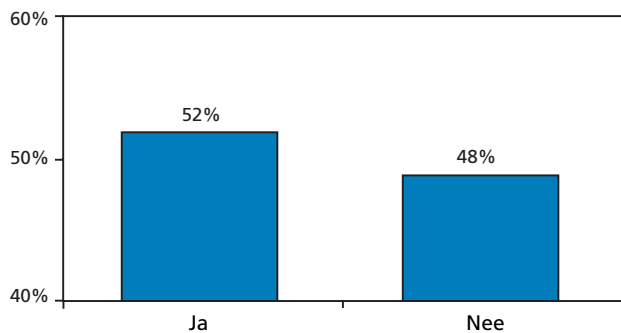
Figuur 25 Vrije dagen per jaar (vakantiedagen en ATV)

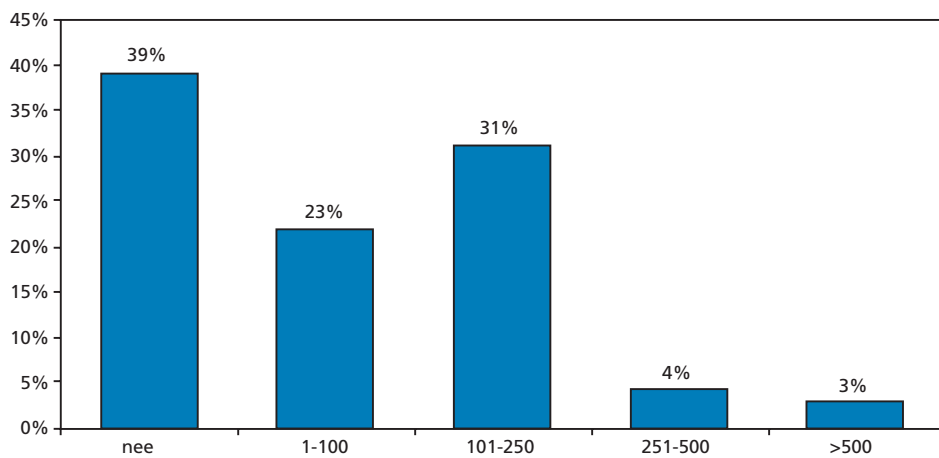
Figuur 26 Pensioenregeling betaald

Figuur 27 Lease-auto

Figuur 28 Onkostenvergoeding en bedrag (€ per maand)

Verschillen tussen groepen accountants

Bedrijfsleven betaalt meest

Accountants in het financieel-management verdienen in dit onderzoek gemiddeld het meest, openbaar accountants het minst.

Wanneer wordt gecontroleerd voor het onderscheid 'student of RA', dan ziet dit beeld er echter veel genuanceerder uit (tabel 23).

Accountants in het bedrijfsleven verdienen nog altijd het meest - hoewel een harde conclusie over studenten moeilijk is te trekken gezien het lage aantal respondenten in die categorie - maar de verschillen zijn aanmerkelijk kleiner. Intern accountants scoren een tweede plaats. RA's verdienen gemiddeld het minst bij de overheid.

Een deel van deze verschillen wordt echter verklaard door de factor leeftijd. Respondenten werkzaam in het bedrijfsleven zijn gemiddeld het oudst, en zitten dus alleen daarom al in de wat hogere salarisschalen (tabel 24).

Maar ook na correctie voor deze factoren blijven accountants in het bedrijfsleven over de hele linie het best betaald. Een uitzondering vormen degenen die zich op de top van hun carrière bevinden (de groep ouder dan 51 jaar). In die leeftijdscategorie hebben accountants in het openbaar beroep gemiddeld het hoogste salaris (tabel 25).

Verder is het feit dat bonussen en winstdelingen niet in de bedragen zijn inbegrepen zonder twijfel van invloed, met name op de salarissen in de hogere regionen.

Tabel 23 Salaris per categorie accountants (RA's, studenten)

	RA's		Studenten	
	N	Gemiddelde salaris	N	Gemiddelde salaris
Openbaar accountant	347	€ 81.000,00	671	€ 30.500,00
Intern accountant	122	€ 91.000,00	19	€ 43.500,00
Overheidsaccountant	67	€ 71.500,00	64	€ 34.000,00
Bedrijfsleven	122	€ 101.500,00	3	€ 51.500,00

Tabel 24 Gemiddelde leeftijd per categorie accountants

	N	Gemiddelde leeftijd	Minimum	Maximum
Openbaar accountant	1.018	29,6	22	58
Intern accountant	141	39,6	22	58
Overheidsaccountant	131	36,2	22	58
Bedrijfsleven	125	42,3	27	63

Tabel 25 Gemiddeld salaris RA's per leeftijdsgroep en categorie

Leeftijd	Openbaar accountants		Intern accountants		Overheids accountants		Bedrijfsleven	
	N	€	N	€	N	€	N	€
18-25	1	€ 24.000,00	-	-	-	-	-	-
26-30	44	€ 55.000,00	4	€ 60.000,00	3	€ 44.000,00	5	€ 65.000,00
31-35	107	€ 62.500,00	34	€ 78.500,00	5	€ 62.500,00	21	€ 68.000,00
36-40	79	€ 82.500,00	30	€ 99.000,00	9	€ 68.500,00	27	€ 96.000,00
41-45	51	€ 96.000,00	13	€ 89.000,00	15	€ 69.000,00	28	€ 108.500,00
46-50	28	€ 96.500,00	17	€ 101.000,00	18	€ 79.000,00	19	€ 119.500,00
51-55	21	€ 139.500,00	13	€ 87.500,00	13	€ 73.500,00	12	€ 136.000,00
56-60	16	€ 116.500,00	11	€ 111.000,00	4	€ 80.000,00	9	€ 103.000,00
61-65	-	-	-	-	-	-	1	€ 175.000,00

Tabel 26 Gemiddeld aantal overuren

	N	Gemiddelde aantal overuren	Minimum	Maximum
Openbaar accountant	1.018	6,14	2,50	20,00
Intern accountant	141	6,83	2,50	20,00
Overheidsaccountant	131	4,79	2,50	20,00
Bedrijfsleven	125	8,96	2,50	20,00

Tabel 27 Belangrijkste secundaire arbeidsvoorwaarden, per categorie accountants

Totale groep	N	Lease-auto	Pensioen volledig betaald	Onkostenvergoeding	Gemiddelde onkosten vergoeding per maand
Openbaar accountant	1.018	80%	46%	92%	€ 99,95
Intern accountant	141	56%	47%	57%	€ 172,19
Overheidsaccountant	131	32%	39%	60%	€ 83,13
Bedrijfsleven	125	52%	30%	63%	€ 173,42

Tachtig procent van de openbaar accountants heeft een lease-auto.

Tabel 28 Overzicht tevredenheid verschillende groepen accountants

	Openbaar accountants	Intern accountants	Overheids-accountants	Bedrijfsleven
Zeer ontevreden	1,9	2,9	1,5	0,8
Ontevreden	4,7	2,1	3,0	0,8
Redelijk ontevreden	14,1	6,4	12,1	3,2
Redelijk tevreden	41,2	27,9	47,0	35,2
Tevreden	32,4	45,0	33,3	44,0
Zeer tevreden	5,7	15,7	3,0	16,0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

De intern accountants en het bedrijfsleven zijn het meest tevreden met de arbeidsvoorwaarden.

Overwerk en secundaire arbeidsvoorwaarden

Wanneer het totale arbeidsvoorwaardenpakket in vergelijking wordt betrokken, dan blijkt het werkelijke verschil tussen accountants in het financieel-management en openbaar accountants in feite nog kleiner.

Accountants in het bedrijfsleven maken duidelijk meer overuren dan de andere categorieën, een kleine anderhalf keer zoveel als openbaar accountants.

Verder zijn de secundaire arbeidsvoorwaarden - met als drie belangrijkste een lease-auto, het pensioen en de onkostenvergoeding - het best geregeld bij de openbaar accountants (tabel 27).

Tevredenheid per categorie

Hoe tevreden zijn de vier categorieën accountants over hun totale arbeidsvoorwaarden? Interne accountants en accountants in het bedrijfsleven - de twee groepen die het meest verdienen - zijn vaker dan de andere groepen 'tevreden' tot 'zeer tevreden' met hun arbeidsvoorwaarden. 'Redelijk tot zeer' ontevreden is in het bedrijfsleven slechts 4,8 procent van de respondenten. Daarmee oordelen ze duidelijk positiever dan de interne accountants (11,4 procent) en de overheidsaccountants (16,6 procent).

De groep openbaar accountants springt er wat (on)tevredenheid betreft extra negatief uit, met 20,7 procent 'redelijk tot zeer ontevreden' respondenten. Een absoluut oordeel over die score - is het hoog of laag? - is moeilijk te geven. Het betekent immers dat nog altijd een aanzienlijke tachtig procent wel tevreden is.

Belangrijkste resultaten

- Er zijn geen regionale verschillen in beloning.
- Aan het begin van de carrière betalen kleine kantoren beter dan grote, vanaf het niveau van senior manager wordt dat omgekeerd.
- Accountants bij kleine kantoren zijn vaker tevreden met hun huidige arbeidsvoorwaardenpakket dan die bij grotere kantoren.
- Het salaris mét RA-titel ligt aanmerkelijk hoger dan dat voor dezelfde functie zonder RA-titel.
- Slechts acht procent van de openbaar accountants werkt parttime, terwijl 31 procent aangeeft dit wel te willen gaan doen.
- Bij kleine kantoren wordt meer parttime gewerkt dan bij grote.
- Bij grote accountantskantoren wordt langer overgewerkt dan bij kleine.
- In het bedrijfsleven wordt langer overgewerkt dan in het openbaar beroep.
- Openbaar accountants hebben de beste secundaire arbeidsvoorwaarden.
- Bijna tweederde van de openbaar accountants (vooral gevorderd assistenten, controleleiders en managers) overweegt om binnen vijf jaar buiten de accountancy te gaan werken.

